

Talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2024-2027

Kunnanhallitus 25.11.2024

590/02.02.02/2023

Valmistelija

talousjohtaja Petteri Ristikangas, 044 740 1103 ja kunnanjohtaja Janne Airaksinen, 044 740 1101

Kunnanhallitus päätti talouden tasapainottamisohjelman laatimisesta 21.11.2023. Asiaa on käsitelty ja valmistelutilanteesta on informoitu valtuustoa kahteen eri otteeseen (5.2.2024 ja 10.6.2024).

Tasapainottamisohjelman ensimmäinen osa sisältyi toteutettuun vuoden 2024 muutostalousarvioon, jossa toimintakatetta vahvistettiin 0,6 milj. euroa palvelualueilta kertyneiden esitysten myötä ja 0,9 milj. euroa kertyi sekä kertaluonteisista (0,6 milj.) että pysyvistä (0,3 milj.) henkilöstömenosäästöistä. Pysyvien henkilöstömenojen vuosivaikutus oli yhteensä 0,7 milj. euroa. Yhteisvaikutus vuodelle 2024 oli 1,5 milj. euroa. Muutosbudjetin kokonaisvaikutus oli 2,5 milj. euroa. Se hyväksyttiin valtuustossa 15.4.2024.

Toinen osa sisältyy tähän valmisteltuun talousarvioon ja suunnitelmavuosiin. Valmisteluperiaatteena oli kumulatiivisen tuloksen säilyminen käyttötalouden osalta positiivisena, jos ei suunnitelmakauden lopussa, niin tarvittaessa tasapainottamistoimenpiteillä osoitettavana ajanjaksona. Tavoitteena on saattaa merkittäviä tulosvaikutuksia sisältävien tasearvojen alaskirjaukset loppuun Ahmon koulukeskuksen, kunnantalon, terveystalouden ja Päivärinteen alakoulun/päiväkodin osalta. Lisäksi varaudutaan Uimala konsernin kokonaisuuteen kuuluvan Kiinteistö Oy Vapaa-aikakeskuksen omistuksen alaskirjauksiin. Yhteisvaikutukset tulokseen 2025-2027 näistä yht. -4,3 milj. euroa. Investointiosaan käytettävän nettoinvestointimäärän tavoitteena on, että vuosikate kattaa 80 % investoinneista.

Taloussuunnitelmavuosien tilanne on tukala, mutta tehty taloussuunnitelma kuitenkin täyttää kuntalain 110 §:ssä olevan veloitteen laatia taloussuunnitelma tasapainoon tai ylijäämäiseksi.

Realisoituvat riskit voivat muuttaa tilannetta huonompaan suuntaan. TE-uudistuksen kulupohja on laskettu valtion järjestämän toiminnan pohjalta, aloittavan työllisyysalueen todellinen tilanne selviää vuoden 2025 kuluessa. Työehtosopimukset ovat katkolla 30.4.2025, korotusten suuruusluokka selviää sen jälkeen. Toiminnallisia muutoksia on sisällytetty toteutettuihin suunnitelmavuosiin vain annetun raamin puitteissa. Haasteena ovat alati lisääntyvät tarpeet sivistyspalveluissa ja toisaalta muun palvelutoiminnan suppeus suhteessa sivistyspalveluihin eli karsittavaa ei enää ole muusta toiminnasta sivistyspalveluiden katteeksi. Niinpä tasapainottamistoimia ja säästökohteita on vääjäämättä löydettävä jatkossa myös sivistyspalveluiden kokonaisuudesta. Uusiin seiniin satsaamisen sijaan katse on käännettävä toimitilojen tehokkaampaan käyttöön ja peruspalvelutason ylläpitoon. Valtionosuusuudistuksen lykkäys vuoteen 2027 luo oman epävarmuutensa tulevasta rahoituksesta.

Suunnitelmavuoden 2027 lopussa ylijäämä on käytetty. Suunnitelmassa ei ole otettu kantaa seuraaviin, vuodesta 2028 alkaviin vuosiin, mutta on tiedostettu mm. Uimala Oy:n ratkaisusta riippuen tulevat n. 1,5 – 5,0 milj.

euron alaskirjaustarpeet ja Suininlahden koulun tarveselvityksessä mainittu vaihtoehtoinen uudisrakentaminen, mikä aiheuttaa n. 1,0 milj. euron uuden alaskirjauksen.

Ohjelmaan esitetyistä palvelualueiden toimenpiteistä kertyy toteutuessaan neljän vuoden aikana n. 6,6 milj. euroa. Tasapainottamisohjelma ei sisällä veroluonteiseen rahoitukseen liittyviä tasapainottamistoimenpiteitä. Tasapainottamisohjelman toteutumista raportoidaan valtuustoon kaksi kertaa vuodessa, puolivuositarkastuksen ja tilinpäätöksen yhteydessä. Suunnitelmaa tarkistetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä. Tasapainottamisohjelman koonti on liitteenä.

Päätöksen vaikutusten ennakoarviointi:

Päätösehdotus	Kunnanhallitus hyväksyy laaditun tasapainottamisohjelman vuosille 2024-2027 ja esittää sen edelleen valtuuston hyväksyttäväksi.
Päätös	